

2016

BILTEN 1

PSSS UŽICE

Januar. 2016.

31.1.2016.

SADRŽAJ BILTENA

Tema: Đubrenje stajnjakom

- dipl. ing. Ljubodrag Pantelić, savetodavac za ratarstvo

Tema: Kiselost zemljišta i rastenje biljaka

- dipl. ing. Andrija Radulović, savetodavac za voćarstvo

Tema: Suzbijanja korova u usevu lucerke

- dipl. ing. Zorica Lazić, savetodavac za zaštitu bilja

Tema : Krećenje stabla voća

- dipl. ing. Milena Ćirić, savetodavac za zaštitu bilja

Tema: Podsticaji u stočarstvu za(tov junadi, svinja, jagnjadi i jaradi).

- dipl. ing. Nebojša Đurić, savetodavac za stočarstvo

Tema: Rezidba zasada kupine u punom rodu

- dipl.ing. Nebojša Brzaković,savetodavac za voćarstvo

Tema: Ishrana priplodnih junica

- dipl.ing.Dejan Stanković ,savetodavac iz oblasti stočarstva

Tema: Podizanje zasada kruške

- dipl.ing. Snežana Janjić

Tema: Podmlađivanje voćaka

- Dipl.ing. Ana Prokić

Stanje useva - Ljubodrag Pantelić, dipl.ing

Prognoza i izveštavanje o prisustvu biljnih bolesti i štetočina: Bakterijska plamenjača jabučastog voća - dipl.ing. Milenko Gavrilović, stručni saradnik,Dominantne mesečne cene preuzete iz biltena STIPS-a

POLJOPRIVREDNA SAVETODAVNA I STRUČNA SLUŽBA UŽICE DOO“ UŽICE

- Dipl.ing, Miroslav Milivojević- direktor i stručni saradnik za stočarstvo
- dipl. ing. Ljubodrag Pantelić, savetodavac za ratarstvo
- dipl. ing. Milenko Gavrilović, stručni saradnik za zaštitu bilja
- dipl. ing. Nebojša Đurić, savetodavac za stočarstvo
- dipl. ing. Zorica Lazić, savetodavac za zaštitu bilja
- dipl. ing. Milena Ćirić, savetodavac za zaštitu bilja
- dipl. ing. Bojana Nešić ,savetodavac za agroekonomiju
- dipl. ing. Andrija Radulović, savetodavac za voćarstvo
- dipl.ing. Nebojša Brzaković, savetodavac za voćarstvo
- dipl.ing. Dejan Stanković, savetodavac za stočarstvo
- dipl.ing. Snežana Janjić, savetodavac za voćarstvo
- dipl.ing. Ana Prokić, savetodavac za voćarstvo
-

**50 GODINA SA VAMA
PSSS LIDER INFORMACIJA**

koji prati i implementira nove trendove i tehnologije u proizvodnji, specifičan sistem rada i implementacija novih znanja, leadersku poziciju znanja implementira u proizvodnju kod neposrednih proizvođača.

Kroz svakodnevno obavljanje svojih aktivnosti postajemo prepoznatljivo ime na tržištu znanja.

Spremni smo sa pružimo stručnu pomoć iz oblasti:

- ratarstva
- stočarstva
- voćarstva
- zaštite bilja
- kao i da otklonimo sve nedoumice u poljoprivrednoj proizvodnji
-

PSSS je sistem koji ima:

- 50 punih godina rada;
- 15 zaposlenih stručnjaka sa sedištem u Užicu
- Profesionalan stručni kadar koji jednostavno i brzo povezuje znanje sa praksom
- Ažuriranje novih stručnih informacija i znanja

Brz protok informacija od PSSS prema vama i obrnuto, omogućava efikasno rešavanje iskrslih problema!

Telefoni /fax službe: 031/513-754, 516-266 e- mail: pssuzice@sbb.rs

Đubrenje stajnjakom

Sazrevanje stajnjaka obično traje tri do pet meseci. Iznošenje i zaoravanje, s' manje ili više uspeha, moguće je obavljati tokom cele godine.

Letnji period, po završetku žetvenih radova, odgovarajući je sa stanovišta organizacije rada. Međutim, zbog visokih temperatura mogući su značajni gubici, dolazi do isparavanja vode, „nestajanja“ amonijaka i brze mineralizacije, a u zimskom periodu do isparavanja nitrata azota.

Zato se daje prednost jesenjem đubrenju, pre osnovne obrade, jer su gubici najmanji, a stajnjak se dobro izmeša sa zemljom. Ali, u ovom periodu na gazdinstvima ima najviše posla oko žetve, berbe, pripreme zemljišta za ozime useve i td. U slučaju tople i vlažne zime može doći do ispiranja nitrata u dublje slojeve.

Zimi se ovo organsko đubrivo rastura po snegu ili po smrznutom tlu. Gubici su u to vreme zbog niskih temperatura beznačajni, ali se javljaju teškoće sa zaoravanjem.

Iznošenjem stajnjaka u proleće, pre drugih radova, omogućuje se minimalan gubitak hraniva, tako da su dostupni usevima tokom vegetacije. Međutim, unošenje svežeg stajnjaka u proleće može da izazove takozvanu „azotnu depresiju“, a dolazi i do većih gubitaka zemljišne vlage.

Optimalno vreme za primenu stajnjaka zavisi od klime, strukture i stepena zrelosti ovog organskog đubriva.

U aridnoj i semiaridnoj klimi preporučuje se da se ta mera uradi znatno pre, a na peskovitim, lakim zemljištima uoči setve.

Klimatski uslovi i struktura zemljišta utiču na brzinu razlaganja, koje je brže u lakšim zemljištima i humidnoj klimi, gde pretila opasnost od ispiranja hraniva. U sušnim predelima, na teškim zemljištima, stajnjak za jare useve zaorava se u jesen, a u humidnoj klimi, na lakim zemljištima u proleće.

Đubrenje stajnjakom organizuje se tako da su iznošenje, rasturanje i zaoravanje sinhronizovani. Odmah po rasturanju treba ga zaorati na odgovarajuću dubinu, jer ako se to ne uradi na vreme, nastaju veliki gubici, prvenstveno amonijaka.

Vrednost odmah zaoranog stajnjaka je stoprocentna, zaoravanje nakon 24 sata 70%, a četiri dana kasnije svega oko 50%.

Količina unetog stajnjaka pre svega zavisi od njegovog kvaliteta, osobine zemljišta, klime i zahteva gajene biljke, kao i količine na gazdinstvu.

Unošenjem stajnjaka oživljava se aktivnost zemljišnih organizama , što dobro utiče na plodnost.

Stajnjakom se obimnije đubre njive siromašne humusom i hranivima. U aridnim i semiaridnim uslovima, te na lakšim zemljištima, unošenjem stajnjaka povećava se mogućnost „držanja“ vode. Istovremeno se povećava i sadržaj vode pristupačne biljkama koje bolje odolevaju suši.

Stajnjak je kompletno đubrivo koje dobro utiče na fizičke, hemijske i biološke procese u zemljištu, samim tim na visinu i stabilnost prinosa. Između ostalog, teška zemljišta postaju rastresitija, manje kompaktnija, otpornija na eroziju i deflaciju. Tlo se lakše obrađuje i donekle brže zagreva, a povećava se i sadržaj pristupačne vode.

Iz stajnjaka se najbrže oslobađaju kalijum i azot dok fosfor sporije prelazi u pristupačne oblike.

Zbog postepenog oslobađanja hraniva stajnjak ima izraženo produženo dejstvo. Na teškim zemljištima ono traje četiri dana, a na lakim dve do tri godine.

Ljubodrag Pantelić, dipl.ing.

Kiselost zemljišta i rastenje biljaka

Postoji više tipova zemljišta na kojima se gaje poljoprivredne kulture .Pod pretpostavkom da se ta zemljišta nisu djubrila organskim i mineralnim đubrivima , ukupan sadržaj humusa , fosfora , kalijuma, kalcijuma i drugih elemenata predstavlja **prirodnu plodnost** toga zemljišta. Prema sadržaju tih elemenata zemljišta se i razlikuju . Razlikuje se plodnost smonice od gajnjače, černozema, podzola i td.O različitoj prirodnoj plodnosti zemljišta govori i visina prinosa koja se na njima može dobiti bez djubrenja., kao i to što se prinos na najboljim zemljištima sporije smanjuje ako se biljke gaje bez unošenja djubriva.

Ukupne količine azota, fosfora i kalijuma u zemljištu nisu pristupačne za ishranu biljaka.jer su u većem delu u stanju da ih koren ne može usvajati.Zna se da je samo jedan mali deo od ukupne količine ovih elemenata pogodan za ishranu biljaka , označava se kao pristupačan za biljku i taj deo čini **plodnost zemljišta**.

Pošto u zemljištu ima različitih elemenata koji medjusobno grade soli to je i reakcija zemljišta , zavisno od toga da li preovladjuju kiseline ili baze , različita. Poznato je da zemljišta mogu biti **kisela, bazna i neutralna**. Reakcija zemljišta je značajna za život biljaka iz dva razloga .Prvo je što velike količine vodonikovih ili hidroksilnih jona utiču neposredno na život korena, medjutim ova pojava nije toliko raširena i ne postoje zemljišta toliko kisela

ili toliko bazna da u njima ne mogu da biljke opstanu. Drugi razlog uticaja reakcije (kiselosti) zemljišta na biljke je mnogo značajniji, a ogleda se u različitoj rastvorljivosti pojedinih biogenih elemenata (N; P; K....) koji se nalaze u zemljištu a biljke ih koriste u ishrani. Ako je zemljište povećane kiselosti, u njemu se javlja povećana rastvorljivost **aluminijum fosfat** koji biljke ne mogu da koriste te imamo pojavu da biljke „gladuju“, za **fosforom** iako ga u zemljištu ima. Ovo se na biljkama manifestuje pojavom crvenila na mladom lišću. Takođe kiselost zemljišta ima uticaja na usvajanje **molibdena**, a on ima uticaja na azotifikaciju kod leguminoza, Te iz tog razloga na kiselim zemljištima ne možemo gajiti leguminoze (lucerka i dr.)

Reakcija zemljišta utiče i na pristupačnost **gvoždja** koje se u svim zemljištima sreće u dovoljnim količinama za ishranu biljaka. Ipak u zemljištima koja imaju alkalnu reakciju, tj. koja imaju povećanu količinu **kalcijum karbonata** (kreča), koji smanjuje rastvorljivost gvoždja do te mere da biljke počinju da oboljevaju od nedostatka gvoždja u vidu hloroze (žutilo lista).

Slično gvoždju i **mangan** u zavisnosti od reakcije zemljišta menja svoju rastvorljivost. u kiselim zemljištima ima ga u višku te imamo pojavu toksičnosti kod biljaka koja se manifestuje pojavom nekrotičnih (rdjastih) pecki na listu,. U krečnim zemljištima nalazi se u manjku te biljke pokazuju znake nedovoljne ishranjenosti ovim elementom.

Bor takođe najbolje se usvaja u blago kiseloj do blago alkalnoj reakciji zemljišta, ako je reakcija zemljišta jako kisela ili jako alkalna biljke pate od nedostatka ovog elementa. Poremećaji se mogu uočiti u porastu biljaka. Propadaju središni delovi korena i stabla kod nekih biljaka (repa, karfiol i dr.)

Sve gore navedene pojave ukazuju na to da je **reakcija zemljišta** važan faktor u ishrani gajenih biljaka. Ovom pitanju moramo pokloniti punu pažnju još od izbora zemljišta za gajenje određenih biljnih vrsta. Greške učinjene teže se otklanjaju po zasnivanju gajenih kultura. Velika pomoć može da nam bude **HEMIJSKA ANALIZA PLODNOSTI ZEMLJIŠTA**. Iz rezultata laboratorijske analize možemo detaljno sagledati reakciju našeg zemljišta, sadržaj biogenih elemenata (NPK), humusa kao pokazatelj sadržaja organske materije, itd. Na osnovu ovih saznanja možemo se odlučiti da li na izabranoj parceli uopšte treba da zasnivamo planiranu kulturu ili da se opredelimo za neku drugu kulturu ili parcelu. Možemo da se opredelimo koje sve mere treba preduzeti za poboljšanje plodnosti datoga zemljišta. Koja su to đubriva i drugi materijali potrebni u meliorativnom đubrenju (pre zasnivanja zasada) i koje su to količine i vrste đubriva koje će mo upotrebiti u narednom periodu da bi obezbedili što bolju rodost i kvalitet gajenih biljaka.

Andrija Radulović, dipl. Ing.

Suzbijanja korova u usevu lucerke

Lucerka (*Medicago sativa*) je višegodišnja njivska biljka. Gaji se u gustom sklopu, sa više košenja u toku vegetacionog perioda. Zbog specifičnosti u načinu gajenja, u usevu lucerke postoje povoljni uslovi za pojavu korova.

Postoje bitne razlike u sastavu i građi korovske zajednice u prvoj i kasnijim godinama postojanja useva.

U prvoj godini, tj. u godini zasnivanja useva, zbog sporijeg rastenja lucerke, njene manje bujnosti, pokrovnosti i nepotpuno formiranog sklopa, prvo se javljaju korovi **luminijuma** koji je toksičan (otrovan) za biljke. Pored toga aluminijum vezuje fosfor u

karakteristični za širokorede okopavine: zeleni muhar(*Setaria viridis*), gorčika(*Sonchus arvensis*), divlji sirak(*Sorghum halepense*), palamida(*Cirsium arvense*), štir(*Amaranthus retroflexus*), pepeljuga (*Chenopodium album*), tušt(*Portulaca oleracea*), divlji kupine(*Rubus caesius*)...

U starijim lucerištima, u drugoj, trećoj, i narednim godinama, menja se floristički sastav. Sve više se smanjuje učešće korovskih, a povećava se broj korovsko-ruderalnih vrsta. Tada se javljaju i: vodopija(*Cichorium intybus*), prilepača(*Galium aparine*), poljska ljubičica(*Viola arvensis*), žavornjak(*Consolida regalis*), čestoslavica(*Veronica sp.*).

Tipični korovi lucerke su: hoću-neću(*Capsella bursa-pastoris*), hudoletnica(*Erigeron canadensis*), maslačak(*Taraxacum officinale*), živa trava(*Erodium cicutarium*).

Preovlađuju terofite.

Osnovne mere za suzbijanje korova su:

- rigolovanje površine pre zasnivanja lucerišta;
- duboko oranje;
- predsetvena priprema zemljišta;
- vreme, gustina i dubina setve;
- kosidbom sprečavati plodonošenje korova;
- upotreba herbicida.

Zaštita lucerke u zasnivanju

Kad biljke razviju prvu trolisku, za suzbijanje jednogodišnjih i višegodišnjih uskolisnih i širokolisnih korova:

- cikloksidim (Focus ultra).
- imazamoks(Pulsar 40) - faza druge troliske

Zaštita zasnovane lucerke

- pre kretanja vegetacije, za sve korove: metribuzin (Dancor, Senkor);tifensulfuron-metil(Okvir, Harmony)
- od kretanja vegetacije, do pojave prve troliske: bentazon (Galbenon), cikloksidim (Focus ultra);
- faza druge troliske: imazamoks(Pulsar 40)
- od kretanja vegetacije, do pojave treće troliske: (Butoxon DB)-suzbija zelje(Rumex sp.)
- posle prvog otkosa, za vilinu kosicu: dikvat (Reglon forte, Didikvat).

Za pravilan izbor herbicida koji neće oštetiti useva, a efikasno će suzbiti korov konsultovati se sa stručnim licem u poljoprivednoj apoteci ili poljoprivednoj službi.

Zorica Lazić, dipl.ing.

Krečenje stabla voća

Krečenje voćaka je stara mera koja se još uvek primenjuje, a naročito je korisna u zasadima koštičavih voćnih vrsta, gde se obavlja svake jeseni. Mladi zasadi jabučastog voća se kreće svake godine, dok stariji svake četvrte. Ovom merom štiti se kora od pucanja i nastajanje rana tokom zimskog perioda kada mogu biti velike razlike između dnevnih i noćnih temperatura.

Tanak sloj kreča, koji pokriva koru, štiti stablo od štetočina, a koru od zimskih mrazeva. U toku zime ima dana kada temperatura dostigne 10-15°C. Tada zbog zagrevanja

kore, kreću sokovi. Kada u toku noći naglo zahladni, sokovi se smrznu i kristali razaraju živa tkiva. Pri prelasku vode u čvrsto stanje, kristali zauzimaju širi prostor što izaziva pucanje kore. Nastale pukotine na stablu predstavljaju ulazno mesto za prouzročivače bolesti. Glavno mesto ulaska bakterije *Pseudomonas syringae* koja izaziva sušenje voća, su povrede od mraza. Oštećenja „mrazopuc“ neminovno nastaje na stablu voća usled nejednakog zagrevanja. Krećenje stabla ima ulogu da smanji nejednako zagrevanje stabla i da spreči pucanje. Bela boja odbija sunčeve zrake, smanjuje zagrevanje i time spečava stvaranje pukotina. Krećenje usporava kretanje sokova u voćkama i odlaže početak vegetacije, što pomaže u izbegavanju ranih prolećnih mrazeva.

Vreme kada se izvodi krećenje je jesen i po potrebi ponovo pri kraju zime (januar). Prolećno krećenje koje pojedini proizvođači obavljaju u martu i aprilu nema efekat u sprečavanju pucanja kore debla.

Recept:

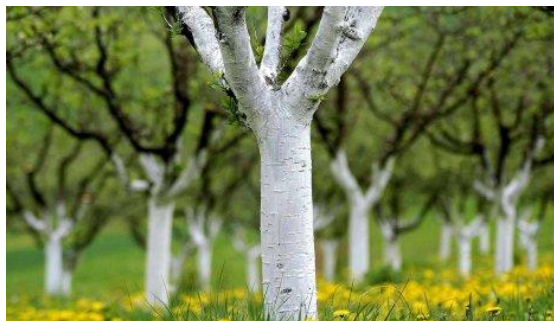
5kg negašenog kreča

500g soli

250g sumpora

25 litara vode okvirno za mazanje četkom ili

100 litara za prskanje atomizerom/prskalicom

Smeša za premazivanje treba da ima što intenzivniju belu boju pa sa tim u vezi nepotrebno je dodavati govedju balegu i ilovaču. Kuhinjska so daje lepljivost smeši i bolje prijanjanje za koru prilikom premazivanja, a sumpor ima zaštitno dejstvo. Premazivanje smešom obaviti posle nekoliko dana i po lepom vremenu.

Krećenje utiče i na mahovinu i lišajeve. Najvažnije je to da je masovna pojava lišajeva i mahovine signal da je biljka ili u nepovoljnim uslovima (mikroreljef, mikroklima) ili je u slaboj kondiciji, pa otklanjanjem simptoma nećemo pomoći biljci ako ne otkrijemo uzrok pojave lišajeva i ne otklonimo ga.

Milena Ćirić, dipl.ing.

Podsticaji u stočarstvu (tov junadi,tov svinja,tov jagnjadi i tov jaradi).

Pravilnik o uslovima i načinu ostvarivanja prava na podsticaje u stočarstvu za tov junadi, tov svinja, tov jagnjadi i tov jaradi objavljen je u („Službeni glasnik RS”, broj 111/15) od 29. decembra 2015. godine

Član 1.

Ovim pravilnikom bliže se propisuje uslovi i način ostvarivanja prava na podsticaje u stočarstvu za tov junadi, tov svinja, tov jagnjadi i tov jaradi, kao i obrasci zahteva za ostvarivanje tih podsticaja.

Član 2.

Podnosilac zahteva za ostvarivanje prava na podsticaje u stočarstvu za tov svinja, ostvaruje najviše za 10.000 grla tovnih svinja.

Član 3.

Pravno lice, preduzetnik i fizičko lice – nosilac komercijalnog porodičnog poljoprivrednog gazdinstva, koje ispunjava uslove propisane zakonom kojim se uređuju podsticaji u poljoprivredi i ruralnom razvoju, podsticaje u stočarstvu za tov junadi, tov svinja, tov jagnjadi i tov jaradi ostvaruje na osnovu zahteva koji podnosi Ministarstvu poljoprivrede i zaštite životne sredine – Upravi za agrarna plaćanja (u daljem tekstu: Uprava).

Član 4.

Lica iz člana 3. ovog pravilnika mogu da ostvare pravo na podsticaje ako podnesu zahtev za ostvarivanje prava na podsticaje za tov junadi, tov svinja, tov jagnjadi i tov jaradi za svaku godinu od 1. januara do 15. Oktobra tekuće kalendarske godine i ako su grla predana klanici ili izvezena u periodu od 1. oktobra prethodne kalendarske godine do 30. septembra tekuće kalendarske godine.

Zahtev iz stava 1. ovog člana podnose se na sledećim obrascima:

Obrazac 1. Zahtev za podsticaje za tov junadi za _____ godinu, koji je odštampan uz ovaj pravilnik i čini njegov sastavni deo.

Obrazac 2. Zahtev za podsticaje za tov jagnjadi za _____ godinu, koji je odštampan uz ovaj pravilnik i čini njegov sastavni deo.

Obrazac 3. Zahtev za podsticaje za tov jaradi za _____ godinu, koji je odštampan uz ovaj pravilnik i čini njegov sastavni deo.

Obrazac 4. Zahtev za podsticaje za tov svinja za _____ godinu, koji je odštampan uz ovaj pravilnik i čini njegov sastavni deo.

Član 5.

Uz zahtev za podsticaje u stočarstvu za tov junadi, tov svinja, tov jagnjadi i tov jaradi za grla predana klanici podnosi se prijemnica za otkupljena grla overena od strane klanice i nadležnog veterinarskog inspektora, koja je data u Prilogu – Prijemnica za otkupljena grla (u daljem tekstu:Prilog), koji je odštampan uz ovaj pravilnik i čini njegov sastavni deo.

Uz zahtev za podsticaje za tov junadi, svinja, jagnjadi i tov jaradi podnosi se i kopija uverenja o zdravstvenom stanju životinja, overene od strane nadležnog veterinarskog inspektora.

Uz zahtev za podsticaje za tov junadi, tov svinja, tov jagnjadi i tov jaradi za izvezena grla ili grla upućena na teritoriju AP Kosovo i Metohija, podnosi se: otkupni list ili priznanica na ime podnosioca zahteva izdata od strane lica koje je registrovano za otkup i izvoz, odnosno prevoz na teritoriju AP Kosovo i Metohija i koje je izvršilo izvoz tovnih grla; kopija međunarodne

veterinarske potvrde (sertifikata), a za grla upućena na teritoriju AP Kosovo i Metohija – Dodatak veterinarsko-sanitarnom uverenju, potvrda o zdravstvenom stanju pošiljaka životinja za transport (obrazac KM-2) izdate, u skladu sa zakonom kojim se uređuje veterinarstvo i spisak grla koja su izvezena odnosno upućena na teritoriju AP Kosovo i Metohija sa podacima o identifikacionom broju grla, overeni od strane veterinarskog inspektora, kao i kopija Jedinstvene carinske isprave, izdate u skladu sa zakonom kojim se uređuje carinski postupak, koja nije potrebna za grla upućene na teritoriju AP Kosovo i Metohija.

Član 6.

Za tovna grla u vlasništvu podnosioca zahteva koja su držana na gazdinstvu drugog držaoca (kooperanta), uz zahtev iz člana 4. ovog pravilnika podnosi se i ugovor između vlasnika životinje i držaoca životinja, koji naročito sadrži podatke o broju gazdinstva na kojem se životinja nalazi, ime i prezime držaoca životinje odnosno vlasnika gazdinstva, ime i prezime vlasnika životinje sa brojevima njihovih poljoprivrednih gazdinstava, kao i podatke o broju životinja sa brojevima njihovih ušnih markica, kako bi se mogla izvršiti provera u Centralnoj bazi podataka o obeleženim životinjama.

Član 7.

Ispunjenost propisanih uslova za ostvarivanje prava na podsticaje u stočarstvu za tov junadi, tov svinja, tov jagnjadi i tov jaradi, odobravanje isplate i davanje naloga za prenos sredstava na namenski račun poljoprivrednog gazdinstva kod poslovne banke vrši Uprava, u skladu sa zakonom kojim se uređuju podsticaji u poljoprivredi i ruralnom razvoju.

Član 8.

Izuzetno u 2016. godini lica iz člana 3. ovog pravilnika mogu da ostvare pravo na podsticaje u stočarstvu ako podnesu zahtev za ostvarivanje prava na podsticaje za tov junadi, tov svinja, tov jagnjadi i tov jaradi u periodu od 1. januara do 15. oktobra 2016. godine i ako su grla predana klanici ili izvezena u periodu od 1. januara do 30. septembra 2016. godine.

Član 9.

Danom primene ovog pravilnika prestaje da važi Pravilnik o uslovima i načinu ostvarivanja prava na podsticaje u stočarstvu za tov junadi, tov svinja, tov jagnjadi i tov jaradi („Službeni glasnik RS”, broj 50/15).

Član 10.

Ovaj pravilnik stupa na snagu narednog dana od dana objavljivanja u „Službenom glasniku Republike Srbije”, a primenjuje se od 1. januara 2016

Nebojša Djurić, dipl.ing.

Rezidba zasada kupine u punom rodu

Rezidba je jedna od obaveznih i najvažnijih pomotehničkih mera u zasadima kupine. Cilj rezidbe je da se što ranije obrazuje dobro razvijen žbun a u toku eksploatacije uspostavi ravnoteža između rasta i rodnosti, da se dobije visok prinos i dobar kvalitet plodova svake godine.

Kupina obrazuje veliki broj izdanaka koje treba prorediti i ukloniti još tokom vegetacije a one koje su ujednačene, dovoljno duge i razgranate, treba ostaviti za rod u narednoj vegetaciji.

U rano proleće po otapanju snega pristupa se **rezidbi na rod** ili tzv. zimskoj rezidbi. Od izdanaka koji su ostali treba ostaviti 3-4 najbolja, ujednačena, zdrava, bez oštećenja, sa bočnim granama. Prvo se izdanci prekrate na visinu 20-40 cm iznad poslednje (treće) žice. Tako se formira špalir visine 2m. Bočne grane se prekraćuju na 2-3 pupoljka odnosno na 20-25 cm. Sve ostale izdanke treba ukloniti do osnove. Ako ima dosta bočnih izdanaka sa kratkim rastojanjem treba izvršiti proređivanje tih izdanaka tako da rastojanje između izdanaka bude 10 cm. Vezivanje orezanih izdanaka kupine vrši se plastičnim vezivom i to za svaku žicu tako da se ne sme mnogo ni pritezati niti ostaviti da izdanak klizi po žici. Ovi izdanci moraju biti lepezasto raspoređeni po žici.

Uklanjanje prvih serija mladih uzdanaka kupine vrši se kao i kod maline. On se obavlja u jednom ili dva navrata do kraja maja. Tamo gde je toplija klima i gde nema navodnjavanja uklanjanje izdanaka treba završiti do početka maja. Treba ukloniti snažne izdanke kako bi se hranljive materije i voda preusmerili u rodne izdanke kako bi se poboljšala oplodnja, bolji kvalitet plodova i bolji rod. Izdanci koji se razvijaju od početka maja do kraja vegetacije biće sasvim dobri i snažni s obzirom na snažan korenov sistem kupine.

Pinsiranje mladih izdanaka se vrši kada dostignu visinu od 1m radi pospešivanja bočnog grananja. Pinsiranjem se zakida nedozreli vrh izdanaka dužine 10 cm. Sa ovom merom se formira nova produžnica ali se razvijaju i bočne grane.

Zelena rezidba se vrši kada bočne grane predstavljaju problem pri berbi i prave zasenu, zato se ove grane skraćuju na 1m dužine. Uklanjanje starih izdanaka kupine koji su doneli rod vrši se odmah posle berbe. Sa ovim se otklanja mogućnost zaraze novih izdanaka patogenima, bolja osvetljenost kao i sama ishrana mladih izdanaka. Sve ovo utiče na bolje sazrevanje izdanaka kao i na bolje formiranje cvetnih pupoljaka za narednu godinu. Sada se uklanjaju i sve oštećene i polomljene grane. Ove grane treba spaliti. Ova mera se može sprovesti samo kod sorti ranog vremena zrenja, pošto za poznije sorte ovo nema svrhu.

Nebojša Brzaković, dipl. ing.

Ishrana priplodnih junica

Posle navrsene prve godine života priplodne junice se mogu hraniti većinom kvalitetnom kabastom hranom uz nešto koncentrata. U uslovima ograničene ishrane, junice se hrane dva puta na dan. Poje se isto toliko puta, odnosno onoliko puta koliko puta se hrane. Daleko je bolje ukoliko junice imaju vode stalno na raspolaganju. Ishrana priplodnih junica u ovom dobu starosti treba da bude umerenog intenziteta i da obezbeđuje dnevni prirast od 650 do 750 grama, a prvo teljenje da bude u uzrastu oko dve godine. Samim time i prvo osemenjavanje, odnosno oplodnja junica ranostasnih rasa, treba da se obavi kada junice dostignu uzrast od 14 do 16 meseci i telesnu masu 360-380 kg. Posebna pažnja treba da se posveti ishrani junica koje se približavaju uzrastu za osemenjavanje. Poboljšanom ishranom junica 3-4 nedelje pre osemenjavanja i 2-3 nedelje posle toga, junice bolje ispoljavaju gonjenje (polni žar) i postiže se bolji uspeh u oplodnji. Poboljšanje ishrane se može ostvariti hranjenjem većom količinom hrane, uključivanjem kvalitetnije hrane u obrok ili povećanjem udela koncentrata u obroku.

Bitno je shvatiti da u celokupnom periodu odgoja priplodne junice ne smeju biti u tovnjoj kondiciji, jer je mnogobrojnim ispitivanjima dokazano da debele junice imaju više problema pri teljenju i problema sa sterilitetom u kasnijem periodu i imaju manju životnu proizvodnju mleka jer kraće ostaju u reprodukciji, odnosno brže se isključuju iz proizvodnje.

Potrebe steonih junica u hranljivim materijama u prvoj polovini bremenitosti skoro da nisu povećane, jer je plod sve do petog meseca steonosti relativno mali, svega negde od 2,5 -3 kg. Posle petog meseca porast ploda je nešto intenzivniji, a posebno u osmom i devetom mesecu steonosti. Zbog toga je od izuzetnog značaja ishrana junica u poslednjih 60 dana steonosti.

Pored intenzivnog porasta ploda u poslednja dva meseca steonosti junicama treba obezbediti hranjive materije za sopstveni porast i razvoj, za stvaranje telesnih rezervi, kao i za razvoj i pripremu vimena za lučenje mleka posle teljenja. Obim povećanja i promena obroka na 50-60 dana pred teljenje neophodan je i radi privikavanja junica na ovaj tip obroka sa kojim će se hraniti posle teljenja. Postepeno se povećava količina koncentrata, tako da na 10-15 dana pre očekivanog teljenja, junice mogu konzumirati oko 4kg koncentrata dnevno, ali to zavisi od stanja vimena koje se mora svakodnevno pratiti. U slučaju edema vimena mora se smanjiti koncentrat. Najčešće se na 7-10 dana pred teljenje količina stočne hrane značajno smanjuje ili čak i isključuje iz obroka. Količina koncentrata se na 2-3 dana pred teljenje smanjuje na 1-2 kg ili se potpuno isključuje, u zavisnosti od brzine nalivanja vimena kod junice. Na 1 dan pred teljenje junicama se daje samo mala količina sena kako bi se smanjila popunjenost organa za varenje i tako olakšalo samo teljenje. Kada je u pitanju voda, junice je moraju imati stalno na raspolaganju. Približno dva časa posle teljenja, prvotelkama se daje topao napoj od mekinja, a nakon toga i manja količina sena. Narednih dana količina hrane se postepeno povećava, a u obrok se uvode i druga hraniva, tako da se 7-10 dana po teljenju prvotelkama daje hrana koja stimulatивно deluje na konzumiranje. Količina hrane i dalje se povećava tako da najdalje 3-4 nedelje po teljenju treba da dostigne onu vrednost koja odgovara stvarnim potrebama prvotelki.

Treba napomenuti da je u ishrani priplodnih junica od velike važnosti korišćenje pašnjaka, pa makar oni i ne obezbeđivali zadovoljavajući kvalitet ishrane, ali je kretanje i boravak na suncu i čistom vazduhu od velikog uticaja na zdravlje priplodnih junica.

Dejan Stanković ,dipl.ing.

Podizanje zasada kruške

Kruška je priličan probirač u pogledu zemljišta I ako uspeva na različitim zemljištima. Da bi se postigao visok prinos I dobar kvalitet plodova kruška zahteva plodna, duboka, dovoljno propustljiva I umereno vlažna zemljišta. Na suvim I nepropustljivim zemljištima ostaje kržljava ,kratkog je veka a plod joj je manje sočan I sadrži veće količine kamenih ćelija. Aktivan sloj zemljišta trba da je oko 120-150 cm. Kruška ne podnosi ni veću količinu kreča u zemljištu .

Zemljište za podizanje zasada kruške može da se pripremi rigolovanjem cele površine na dubinu od 60-80 cm ili kopanjem jama za svaku vočku. Pre rigolovanja zemljište se očisti od kamenja, panjeva itd. Potom se analizom zemljišta utvrde njegova fizička svojstva I hemijski sastav I ako se pokaže da zemljište nije dovoljno obezbeđeno hranjivim materijama ,odnosno ako na 100 grama suve zemlje nema 10 mg P₂O₅ I 20mg K₂O onda pre rigolovanja treba rasturiti 20-30t/ha stajnjaka, 400 kg/ha supefosfata I 500 kg/ha kalijum fosfata. U proleće se prihranjuje sa azotnim đubrivima I zaoru kada budu u punom cvetu u maju mesecu. Sve sorte krušaka ne cvetaju istovremeno. Prema vremenu cvetanja mogu biti: ranocvetne, srednje ranocvetne, srednje poznocvetne I poznocvetne. Sve sorte kruške su samobesplodne te se njihovom razmeštaju mora obratiti naročita pažnja. Najčešći oblici krune su: piramida, vaza, vretenasti žbun, pravilna I nepravilna palmeta sa kosim granama. Orezivanje krušaka u punoj rodnosti sastoji se od proređivanja krune I letorasta, kako bi se vegetativno rodno drvo obnovilo. Proređuje se tako da se odstrane grane u osnovi, ili da se letorasti skrate na 3-4 pupoljaka.

Primenjena agrotehnika u uzgojnom period I u punoj rodnosti kruške je kaoi kod jabuke. Prema načinu formiranja kratkog rodnog drveta razlikuju se dve grupe sorti. Jedna obrazuje kratke rodne grančice ,na dugom dvogodišnjem drvetu, takve su: viljamovka, abate fetel, butire, vinter nele itd. Druge obrazuju kratke rodne grančice na starijem skeletnom drvetu, takve su: krasanka, hardijeva, boskova bočica itd.

Navodnjavanje kruške je agrotehnička mera kojom se obezbeđuje korenov sistem dovoljnom količinom vode. Pravilnim navodnjavanjem se utiče na vegetativni porast ,intezitet fotosinteze

,povećanje prinosa I poboljšanje kvaliteta plodova.Norme I vreme navodnjavanja zavise od visine I rasporeda padavina ,od osobine zemljišta I načina njegovog održavanja,od sorte I podloge,kao I odd visine prinosa.

Snežana Janjić,dipl.ing.

Podmlađivanje voćaka

Pravilno izvedena rezidba za podmlađivanje voćaka predstavlja vrlo značajnu pomotehničku meru. Njime se popravljaju vitalnost voćaka, a time i rodnost, produžavajući vek eksploatacije.

Podmlađivanje voćaka se primenjuje:

- 1) kad prestane rastenje perifernih grančica i počne njihovo masovno uginjavanje;
- 2) kad je usled smanjenja bujnosti zbog starosti rodnost umanjena;
- 3) kad je kruna deformisana, polomljena, nepravilna;
- 4) kad su osnovne grane suviše ogoljene, a vegetacija se nalazi pri njihovom samom vrhu i
- 5) u slučaju da želimo da promenimo sortu.

Prilikom izvođenja podmlađivanja treba voditi računa o preseccima grana. Grane se prethodno skrate iznad mesta gde će biti pravi presek na oko 40 – 50 cm. Da se ne bi odcepila grana, prvo je treba sa donje strane zaseći, a zatim sa gornje. Važan je i ugao pod kojim se grane skraćuju. Skraćivanje vršnih grana je najveće, a donjih najmanje, tako da podmlađivanje voćaka ima ugao koji najniže grane zaklapaju sa vrhom, oko 90 do 120°. Preseci grana se premazuju kalemarskim voskom ili bitumenom, uz dodatak loja. U toku vegetacije razvija se više letoprasta nego što je za formiranje krune potrebno. Treba ostaviti samo potreban broj letoprasta za formiranje ženjenog oblika krune, dok se ostali letorasti blagovremeno otklanjaju.

Sve vrste voćaka se mogu podmlađivati, ali je ono ipak najuspešnije kod voćaka s jabučastim plodovima.

Ana Prokić, dipl.ing.

Stanje useva

Niske dnevne i noćne temperature tokom proteklog perioda nisu uticale na ozime useve s obzirom da je na usevima postojao snežni pokrivač.

Sa topljenjem snežnog pokrivača proizvođači treba da pregledaju svoje parcele, kako bi videli da li ima šteta od miševa, a shodno tome da preduzmu odgovarajuće mere zaštite, kao i da prate promene na biljkama izazvane bolestima.

Napomena: Umerene temperature i vlažno vreme, nepravilna agrotehnika, pre svega suvišak azota i pregusti usevi pogoduju razvoju bolesti.

Ljubodrag Pantelić, dipl.ing.

Bakterijska plamenjača jabučastog voća - *Erwinia amylovora*

Aktivnost u zasadima tokom zime

Ova bakterija, prema pravilniku o utvrđivanju liste štetnih organizama svrstana je kao parazit koji je utvrđen na ograničenom području Republike Srbije. Infekcija ovim parazitom se ostvaruje preko cveta i preko otvorenih povreda. Ukoliko se ne preduzimaju mere za saniranje zaraženog zasada u smislu pravilne rezidbe i hemijske zaštite parazit nastavlja da se širi kroz grančice i grane, a može doći i do debla. Simptomi pojave ove bolesti su zavisno od mesta ostvarene infekcije različiti. Oni se manifestuju kao sušenje cvetova i cvetnih grančica, sušenje letorasta i njegovo povijanje sa vrha, tzv. „pastirski štap”. Na granama i deblu se pojavljuju rak rane, iz kojih pri vlažnom i toplom vremenu curi tzv. “bakterijski eksudat”. Ove rak rane se mogu prepoznati tokom zimskog perioda po pucanju kore i crnilu koje se javlja zbog pojave bakterijskog eksudata tokom vegetacije. Kasnije se na tom delu razvijaju gljive “čađavice” pa ta zona dobija čađavo crnu boju.

Za pojavu ovog oboljenja potreban je izvor zaraze (neko zarašeno stablo u blizini ili zaraza u samom zasadu) i osetljiva biljka domaćin (jabuka, kruška, dunja, mušmula i sl.) Parazit se održava u biljci – u zaraženim grančicama i granama nastavljajući da se širi u njima. Tom prilikom napadnuti letorasti i grane se suše. U svim slučajevima gde nisu preduzimate preporučene mere u borbi protiv ove bolesti nastavlja se njeno širenje i tokom naredne vegetacije.

Vremenski uslovi, prevashodno kišne padavine i povoljne temperature tokom perioda cvetanja su osnovni faktor za ostvarivanje zaraze kroz otvoren cvet.

Na području Zlatiborskog okruga "kišno proleće" u toku cvetanja uglavnom stvara povoljne uslove za širenje ovog patogena u zasadima jabučastog voća u kojima je već prisutan inokulum.

Pojava bakteriozne plamenjače je zabeležena na području opština Arilje, Požega, Priboj, Prijepolje, Užice i Bajina Bašta. Najviše su zahvaćeni zasadi sa sortom Ajdared, a od krušaka Kaluđerka i Viljamovka.

Neadekvatnom rezidbom obolelih grana tokom vegetacije neretko dolazi i do širenja ovog oboljenja, zbog izostanka dezinfekcije alata. Bolji i sigurniji rezultati se postižu ako se obolele grane uklanjaju u vreme mirovanja vegetacije tj. u zimskom periodu do 30 cm ispod vidljivo napadnutog dela. Zaražene grane se prepoznaju po tome što je lišće na njima sasušeno i ne opada ni tokom zime. Ova bakterija napada i izvesne domaćine iz divlje i gajene populacije. Kao domaćini Erwinije opisani su još i glog, dunjarica, vatreni trn, oskoruša, japanska dunja, divlja i japanska mušmula. Poželjno je da se ove vrste iskrče, ukoliko ih ima u blizini zasada jabuke ili kruške.

Tokom zimskog perioda se preporučuje obilazak i pregled zasada jabučastog voća. Tom prilikom je potrebno ukloniti obolele mladare, tanje i deblje grane, odstraniti rak rane ili pak iskrčiti jače obolela stabla. Tanje grane je potrebno orezati na 30 cm, a deblje na 50 cm ispod obolelog tkiva. Orezane grane je potrebno izneti iz zasada i obavezno spaliti. Preporučuje se da se svakako ovaj posao obavi tokom zime jer u tom slučaju nije potrebna dezinfekcija makaza i alata. Nakon obavljene rezidbe se preporučuje obavezna zaštita primenom bakarnih preparata.

Rak rane se odstranjuju sasecanjem ili ljuštenjem, pri čemu treba odstraniti i deo zdravog tkiva. Sve rezove i sanirane rak rane je potrebno dezinfikovati etil alkoholom (70-80 %) ili 10-procentnim natrijum hipohloritom (Varikina) ili rastvor plavog kamena (5%), a zatim ih premazati kalem voskom ili fitobalzamom.

U redovnu zaštitu je potrebno uvrstiti primenu bakarnih fungicida na bazi bakar sulfata (plavi kamen) za jesenje prskanje ili bakar hidroksida s' proleća u fazi zelenih buketića.

Kao preventivnu meru moguće je u zasadima gde se ova bolest nije pojavila, primeniti sredstva na bazi bakra (Funguran, Cuproxat, Nordoks) u nižim dozama tokom vegetacije, kao

i obavezno “plavo prskanje” na kraju vegetacije u opadanju lista i na proleće. U zaštiti od ovog parazita tokom vegetacije, dobri rezultati se postižu i kombinacijom preparata Aliet ili Foliet u koncentraciji 0,25% (250 g na 100 l vode) + Cuproxat ili Funguran 0,05 % (50 g na 100 l vode).

Milenko Gavrilović, dipl.ing.

AGRO PONUDA BERZA POLJOPRIVREDNIH PROIZVODA SRBIJE

Poštovani poljoprivredni proizvođači posetite stranicu <http://www.agroponuda.com/> ili nam se obratite ako želite nešto da oglasite da prodajete ili kupujete.

Dominantne mesečne cene preuzete iz biltena STIPS-a

Cene žive stoke u Srbiji 11-17.1.2016

Cene žive stoke na stočnim pijacama				Klanične cene žive stoke			
Životinje	težina	rasa	Dominantna cena	Životinje	težina	rasa	Dominantna cena
Dviske	Sve težine	Sve rase	130-220	Bikovi	Preko 500kg	HF	200-225
Jagnjad	Sve težine	Sve rase	280-350	Bikovi	Preko 500kg	SM	230-255
Jarad	Sve težine	Sve rase	170-220	Jagnjad	Sve težine	Sve rase	290-320
Junad	preko 480kg	SM	220	Junad	Do 300kg	Sve rase	
Junad	350-480kg	Sve rase	220	Junad	350-480kg	Sve rase	240-270
Bikovi	Preko 500kg	SM	220	Junad	Preko 480	Sve rase	220-230
Krave za klanje	Sve težine	SM	130-170	Krave za klanje	Sve težine	SM	150-170

Krmače za klanje	Preko 130kg		110-130	Krmače za klanje	Sve rase		100-120
Ovce	Sve težine	Sve rase	110-170	Ovce	Sve težine	Sve rase	120-170
Prasad	16- 25kg	Sve rase	160-240	Prasad	16- 25kg	Sve rase	160-200
Prasad	Do 15kg	Sve rase	190-240	Prasad	Do 15kg	Sve rase	
Tovljenici	80- 120kg	Sve rase	140-160	Tovljenici	80- 120kg	Sve rase	130-160
Tovljenici	Preko 120kg	Sve rase	120-150	Tovljenici	Preko 120kg	Sve rase	110-150
Telad	80- 160	SM	330-420	Telad	80- 160	SM	340-460
Koze	Sve težine	Sve rase	120-150	Šilježad	kg	Sve	210-280

Cene žitarica i stočne hrane na produktnoj berzi 11-17.1.2016.god. u Srbiji.

Kukuruz	pšenica	Soja	Suncokretova sačma 33%
17,49- 17,93din/kg	19,25- 19,58din/kg	din/kg	Din/kg

Cene povrća u Srbiji kvantaške pijace zaključno sa 11-17.1.2016.god.

Vrsta	Dominantna cena Jedinica mere din/kg	Vrsta	Dominantna cena Jedinica mere din/kg
Boranija		Kupus	25-40
Brokoli	80	Luk beli	300-400

Grašak		Luk crni mladi	
Karfiol	35-60	Luk crni	25-45
Krastavac	70-85	Paprika babura	80-125
Krompir	28-40	Paprika šilja	90
Patlidžan	30-150	Paradaiz	50-85
Pasulj beli	170-210	Tikvice	90-150
Praziluk	45-60	Zelena salata (komad)	20-25
Spanać	70	Šargarepa	35-40

Cene voća u Srbiji sa kvantaške pijace 11-17.1.2016.godine

Vrsta	Jedinica mere din/kg	Vrsta	Jedinica mere din/kg
Jabuka -Ajared	30-40	Kupina	
Jabuka Delišes	35-50	Nektarina	
Jabuka –G.Smith	35-50	Orah	700
Kruška	45-50	Grožđe crno	100
Breskva		Šljiva	
Grožđe belo	100		

Izdavač:

„POLJOPRIVREDNA SAVETODAVNA I STRUČNA SLUŽBA UŽICE“ DOO Užice

Tiraž:

300 primeraka